

**ЗООНОЗЫН ӨВЧИН СУДАЛГААНЫ
ҮНДЭСНИЙ ТӨВИЙН ЗАХИРЛЫН
ТУШААЛ**

2016 оны 03 сарын 10 өдөр

Дугаар А/14

Улаанбаатар хот

┌ Хүн амын дундах тандалт судалгааны ┐
заавар батлах тухай

Эрүүл мэнд, спортын сайдын “Зоонозын өвчний хяналт, сэргийлэлтийн стратеги төлөвлөгөө (2015-2020 он) батлах тухай” 2015 оны 82 дугаар тушаалыг хэрэгжүүлэх зорилгоор ТУШААХ нь:

1. Хүн амын дундах тандалт судалгааны зааврыг I, тандалт судалгааны арга, аргачлалыг II, тандалт судалгааны тайлан бичих дарааллыг III хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Уг тушаалыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулж ажиллахыг Мэргэжлийн тусламжийн албаны дарга /У.Нармандах/, нийслэл, аймгуудын Зоонозын өвчин судлалын төвийн дарга нарт тус тус даалгасугай.

3. Энэхүү тушаал гарсантай холбогдуулан “Байгалийн голомтот, шинэ сэргэн тархаж буй зарим халдварт өвчний хүн амын дундах тархвар зүйн тандалт судалгааны арга зүйн заавар” батлах тухай БГХӨСҮТ-ийн захирлын 2010 оны а/78 дугаар тушаалыг хүчингүй болгосугай.

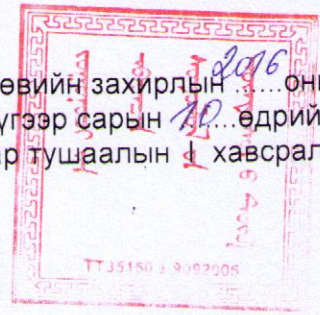
4. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Захиргаа, төлөвлөлт, хүний нөөц, статистикийн албаны даргын ажлыг хавсран гүйцэтгэгч /Д.Цэрэнноров/-д үүрэг болгосугай.

ЗАХИРАЛ

Н.ЦОГБАДРАХ

Төвийн захирлын оны
03 дүгээр сарын 10 өдрийн
А/114 дугаар тушаалын хавсралт

ХҮН АМЫН ДУНДАХ ТАНДАЛТ СУДАЛГААНЫ ЗААВАР

Боловсруулсан:

Б.Уянга, ЗӨСҮТ-ийн ахлах зэрэгтэй тархвар судлагч, НЭМ-ийн магистр

Д.Отгонбаяр, ЗӨСҮТ-ийн ахлах зэрэгтэй тархвар судлагч, их эмч

Хянасан:

Ж.Мягмар PhD, тэргүүлэх зэрэгтэй нян судлагч, клиникийн профессор,

Д.Цэрэнноров PhD, ЗӨСҮТ-ийн НЭМЭША-ны дарга

УЛААНБААТАР 2016 ОН

НЭР ТОМЪЁО, ТОДОРХОЙЛОЛТ

Асуумж судалгаа: Хүн амын мэдлэг, хандлагыг үнэлэх, эрсдлийг тогтоох асуулга юм.

Нэг агшны судалгаа:

Тодорхой хүн амын дунд тодорхой хугацаанд өвчин ба эрсдэлт хүчин зүйл хэрхэн тархсаныг зэрэг судлах явдал юм.

Тэргүүлэх чиглэлийг тогтоох гэдэг нь:

Халдварт өвчний үндэсний тандалтын системийг бэхжүүлэх арга хэмжээний бүрэлдэхүүн хэсэг бөгөөд нөөцийг оновчтой хуваарилах зорилгоор түүнийг хэрэглэхэд чиглэнэ.

Хүн амын дундах тандалт: Мэдээ, мэдээллийг цуглуулж, хүн амын дундах урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд дүн шинжилгээ хийх, тайлбарлах, түгээх, хэрэглэх үйл ажиллагаа юм.

Зоонозын өвчин: Мал амьтнаас хүнд халдварладаг өвчин юм.

Халдваржилт: Шинжилж буй өвчний эерэгбие тодорхойлогдсон хүний тоог нийт шинжилсэн хүний ийлдсийн тоонд хуваагаад хувиар тооцсон үзүүлэлт.

ҮНДЭСЛЭЛ

XXI зуун гарсаар дэлхий дахинд жил бүр 14 сая хүн халдварт өвчнөөр өвчилж байгаагаас 70-80%-ийг вирусийн гаралтай халдварт өвчин эзэлж байна. Хүнд халдварт өвчин үүсгэдэг 1400 зүйлийн үүсгэгчдийн 60 орчим хувь нь мал, амьтны гаралтай байдаг байна. Сүүлийн жилүүдэд эбола, нипах, ласса, АЦХАХ, гахайн томуугийн H5N1, H1N1 хэвшинж, Мэрс Корона вирусийн халдвар гэх мэт шинэ халдварууд сэргэж байна (www.who.int/org).

Зоонозын өвчний тандалтын системд тарваган тахал, боом, галзуу, хачигт халдвар өвчний тохиолдолд суурилсан тандалт 1931 оноос, тарваган тахал, бусад зоонозын халдварын байгалийн голомтын тандалт судалгаа 1959 оноос, хүн амын дунд зоонозын өвчний мэдлэг хандлагыг тогтоох тандалт судалгааг 2006 оноос эхлэн хийж иржээ. Одоогийн байдлаар тарваган тахал, боом, галзуу, хачигт энцефалит, хачигт боррелиоз, хачигт риккетсиоз, хумхаа зэрэг 7 өвчний хүний өвчлөлийг албан ёсоор бүртгэдэг ч байгалийн голомтын тандалт судалгаагаар эризепелойд, хуурмаг сүрьеэ, пастереллөз, листериоз, хулгана тахлын өсгөврийг мэрэгч амьтдаас, анаплазмоз, эрлихиоз, ку халуурал, баруун нилийн халуурал, денгийн өвчний ДНХ-г дамжуулагчдаас, хүн амын дунд хулгана тахал, баруун нилийн халуурал, ку халуурал, листериоз, токсоплазмоз, лептоспироз, анаплазмоз, хуурмаг сүрьеэ зэрэг өвчний халдваржилтыг илрүүлэн тухайн өвчний байгалийн голомт оршин буйг тогтоогоод байна.

Иймд хүн амын гуравны нэг нь хөдөө орон нутагт нүүдлийн мал аж ахуй, газар тариалан эрхлэн байгальтай ойр амьдардаг онцлогтой Монгол улсын хувьд зоонозын өвчин нь хүн амын эрүүл мэнд болон Үндэсний аюулгүй байдалд ноцтой нөлөөлөх эрсдэлтэй учир хүн амын дунд байгалийн голомтот зоонозын өвчний мэдлэг мэдлэг хандлага, эрсдэл халдварлжилтыг тодорхойлж өвчний тархвар зүйн онцлог, тархалтын түвшинг тогтоож, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг оновчтой төлөвлөх нь зүйтэй байна.

Мөн Эрүүл мэнд, спортын сайдын 2015 оны 82 дугаар “Зоонозын өвчний хяналт, сэргийлэлтийн стратеги төлөвлөгөө (2015-2020 он)” тушаалыг хэрэгжүүлэхээр зоонозын өвчний хүн амын дундах тандалтын зааврыг боловсруулах зорилт тавилаа.

Зорилго: Хүн амын дундах байгалийн голомтот зоонозын өвчний мэдлэг хандлага, тархалтыг тогтоож, урьдчилан сэргийлэх, эрсдлийг бууруулах арга хэмжээг зохион байгуулах

Хэрэгжүүлэгч байгууллага: ЗӨСҮТ, орон нутгийн ЗӨСТ-ийн тархвар судлагч, эмч, мэргэжилтнүүд гүйцэтгэнэ.

ТАНДАЛТ СУДАЛГААНЫ НИЙТЛЭГ ШААРДЛАГА

Нэг. Нийтлэг шаардлага

- 1.1. Энэхүү зааврыг зоонозын өвчний хүн амын дундах тандалт судалгааг хийхэд баримтлах бөгөөд орон нутгийн ЗӨСТ, ЗӨСҮТ хийж гүйцэтгэнэ.
- 1.2. Тандалт судалгааны ажлыг жилийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусган, батлагдсан удирдамжийн дагуу хэрэгжүүлнэ. Зардлыг тухайн байгууллага жилийн төсөвт тусгана.
- 1.3. Орон нутгийн ЗӨСТ-үүд зоонозын өвчний тандалтын тэргүүлэх чиглэлийг тогтоосныг үндэслэн хүн амын дундах тандалт судалгааг жил бүр төлөвлөн гүйцэтгэнэ.
- 1.4. Тандалт судалгааг гүйцэтгэхдээ тухайн орон нутгийн онцлогт тохируулан судалгааны аргуудыг сонгож, асуумж судалгааг боловсруулан хүн амын мэдлэгийн түвшинг тогтоож мэдээлэл, сургалт сурталчилгааны хэрэгцээг төлөвлөнө.
- 1.5. Судалгаа, шинжилгээний зорилгоор болон шаардлагатай тохиолдолд (шинэ, шалтгаан тодорхойгүй өвчлөлийг тандах г.м) тухайн бүс нутгийн хүн амаас цусны ийлдэс цуглуулж зорилтот өвчний хүн амын дундах халдваржилтыг тогтооно.
- 1.6. Тандалт судалгаагаар цуглуулсан хүний цусны ийлдсийг судалгаа хийгдэж дууссанаас хойш 1 сарын дотор шинжлэн, үр дүнг эргэн мэдээлнэ.

Хоёр. Төлөвлөлт

- 2.1. Төлөвлөлтөд хүн амын дунд тандалт судалгаа хийх хэрэгцээг үнэлэн, судалгааны арга загварыг гарган, тандалт судалгаа хийх газар нутаг, хүн амыг сонгох, асуумжийн хуудас боловсруулах, ажлын удирдамж гаргах, анагаах ухааны ёс зүйн асуудал шийдвэрлүүлэх зэрэг ажлууд орно.
- 2.2. Тухайн орон нутгийн тэргүүлэх чиглэлийн зоонозын өвчнийг 3-5 жил тутамд тогтоож, байгалийн голомтын тандалт судалгааны үр дүн, мал, амьтны өвчлөлийн тохиолдол бүртгэгдсэн зэрэгт үндэслэн тандалт судалгааг хийнэ.

- 2.3. Асуумж судалгаанд зорилтот бүлгийн хүн амын 10-30%-ийг хамруулах ба асуумж судалгаанд оролцогчдоос санамсаргүй болон зориудын түүврийн аргаар 10 хүртэл хувьд нь цусны ийлдэс цуглуулна.
- 2.4. Тандалт судалгааны асуумжийг тухайн орон нутгийн онцлогт тохируулан тархвар судлагч эмч боловсруулан, батлуулж, тандалт судалгаанд ашиглана.
- 2.5. Төсөл хөтөлбөр, эрдэм шинжилгээ судалгааны зорилгоор хийгдэж буй тандалт судалгааны үед хүн амаас цусны ийлдэс цуглуулах бол анагаах ухааны ёс зүйн асуудлыг шийдвэрлүүлсэн байна.

Гурав. Тандалт судалгааг гүйцэтгэх

- 3.1. Тандалт судалгааг тархвар судлагч эмч гүйцэтгэж, асуумж судалгааг оролцогчоос өөрийн биеэр нүүр тулсан ярилцлагын хэлбэрээр авна.
- 3.2. Тандалт судалгаанд оролцох хувь хүнд судалгааны талаар тайлбарлаж, өвчний мэдээллийн хуудсыг танилцуулна. Цусны ийлдэс авах хүнээс таниулсан зөвшөөрөл авч, гарын үсэг зуруулсан байна.
- 3.3. Цус авахдаа эмчилгээ оношилгооны түгээмэл үйлдлүүд стандартын дагуу захын хураагуур судаснаас 8-10 мл-ийг авч, ийлдсийг ялган эппиндорфийн хуруу шилэнд 1.7-1.8 мл-ээр хийж, +2-8 хэмд сорьц тээвэрлэх гурвалсан савлагааны системийг ашиглан тээвэрлэж лабораторид хүргэнэ. Сорьцыг хаяглахдаа хувийн дугаар, аймгийн код, сумын код, сорьцын дугаар, сорьц авсан он сар өдөр гэсэн дарааллаар бичнэ.
- 3.4. Тандалт судалгаагаар авсан хүний цусны ийлдсийн дугаарыг асуумж судалгааны хуудсанд тэмдэглэнэ. Цусны ийлдсийг лабораторид хүлээлгэн өгснөөс хойш 30 хоногийн дотор шинжилнэ.

Дөрөв. Тандалт судалгааны үр дүнг үнэлэх, дүгнэх

- 4.1. Асуумжаар цуглуулсан тоо мэдээг шивж, засварлан, кодлож мэдээлэл болгоно. Асуумжийн асуултуудын утгууд нь хүлээгдэж буй хэвийн хазайлтын хэмжээнд байгаа эсэхийг шалгана. Arc view, SPSS, Epi info программд оруулж боловсруулалт хийх ба мэдээллийн бааз үүсгэн хадгална. Статистикийн ямар арга хэрэгслийг

сонгох, хэрэглэх нь тохиромжтой вэ гэдэг нь судалгааны зорилго, зорилт, дүн шинжилгээ хийх хувьсагчийн хэлбэр, тоо, түүврийн хэмжээ болон бусад олон хүчин зүйлээс хамаарна. Зоонозын халдварт өвчний мэдлэг, дадал, хандлага тогтоох хүн амын давтамж, дундаж, тэдгээрийн стандарт алдаануудын үнэлэлтийг тооцно. Давтамж болон итгэмжит хязгааруудыг (95%CI) үзүүлэлт тус бүрээр тооцно.

- 4.2. Тоон мэдээг боловсруулахдаа нийт судалгаанд хамрагдсан хүн амын газар зүйн байршил, хүйс, нас (5 насаар ангилах), боловсрол, ажил эрхлэлт, мэргэжил болон мэдлэгийн хэсгийг эзлэх хувиар тооцон гаргана.
- 4.3. Мэдлэгийн зөв хариултууд нийлээд 100% байхаар тооцоолно. Зөв хариулт 70-аас дээш оноотой бол тухайн хүн амын дундах мэдлэгийн түвшин сайн, зөв хариулт 40-69 хүртэл оноотой бол тухайн хүн амын мэдлэгийн түвшин хангалтгүй, зөв хариулт 39-с доош оноотой бол тухайн хүн амын мэдлэгийн түвшин хангалтгүй байна гэж үзнэ.
- 4.4. Хандлага дадал, эрсдлийн асуумжийг өвчин тус бүр дээр тухайн бүс нутгийн онцлог хариултаар нь гаргаж, дадлыг өөрчлөх, эрсдлийг бууруулах арга хэмжээнүүдийг төлөвлөнө.
- 4.5. Асуумж судалгааны хуудсын эх хувийг тайлангийн хамт архивын баримт болгон хадгална.
- 4.6. Зоонозын өвчний хүн амын дундах халдваржилтыг эрүүл хүн амаас цуглуулсан цусны ийлдсэнд тухайн судлаж буй өвчний эсрэг иммуноглобулин (IgG) хайх шинжилгээ хийж, лабораторийн шинжилгээний дүнд үндэслэн тогтооно.
- 4.7. Халдваржилтын түвшинг тооцохдоо эсрэгбие эерэг тодорхойлогдсон хүний тоог нийт шинжилсэн хүний тоонд харьцуулж хувиар тооцно.

$$X = \frac{n}{N} \cdot 100\%$$

X- Халдваржилтын хувь

n- Эсрэгбие эерэг тодорхойлогдсон хүний тоо

N – Нийт шинжилсэн хүний тоо

- 4.8. Эсрэгбие эерэг тодорхойлогдсон тохиолдолд газар зүйн мэдээлэл, нас хүйсийн онцлогийг тодорхойлж, дадал, хандлага, эрсдэл, тухайн газар нутгийн байгалийн

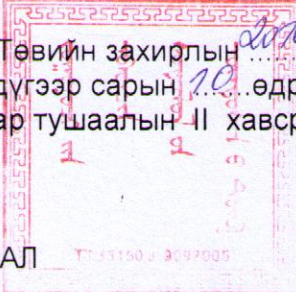
голомт, өмнөх тандалт шинжилгээний дүн зэрэгтэй холбон судална. Халдваржилтыг тухайн орон нутагт 3-5 жил тутамд тогтооно.

- 4.9. Лабораторийн шинжилгээний дүнгээр өвөрмөц эсрэгбиеийн таньц (IgG) эерэг хүнд өвчний сэжиг бүхий эмнэл зүйн шинжтэй тохиолдолд давтан ийлдэс авч лабораторийн шинжилгээнд хамруулах ба таньцын түвшин 4 дахин нэмэгдвэл тухайн хүнийг тухайн өвчний хурц хэлбэрээр өвчилсөн гэж үзэх бөгөөд эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулж эмчилгээний асуудлыг шийдвэрлэнэ.
- 4.10 Хэрэв давтан ийлдсийн эсрэгбиеийн таньц нэмэгдээгүй, сөрөг гарсан тохиолдолд хурц хэлбэрийн өвчлөл гэж үзэхгүй. Энэ нь тухайн өвчний дархлаатай, архаг халдвар гэж үзэх бөгөөд тухайн газар нутагт хүний өвчлөл бүртгэгдэх эрсдэлтэй гэж үзнэ. Тухайн хүнд эрүүл гэж эргэн мэдээлнэ. Байгалийн голомтын хяналт, тандалт судалгааг төлөвлөнө.
- 4.11. Хэрэв иммуноглобулин (IgG) сөрөг гарсан тохиолдолд тухайн хүнийг эрүүл гэж үзэн эргэн мэдээлнэ.

Тав. Үр дүнг тайлагнах, ашиглах, эргэн мэдээлэх

- 5.1. Тандалт судалгаа дууссанаас хойш 7 хоногийн дотор илтгэх хуудас бичнэ. Асуумж судалгаа болон лабораторийн шинжилгээний үр дүнгээр судалгаа дууссанаас хойш 1 сарын дотор тайлан бичиж, ЗӨСҮТ-д ирүүлнэ. Тайланг загварын дагуу бичнэ (Хавсралт 2).
- 5.2. Тандалт судалгаа гүйцэтгэсэн байгууллага нь тухайн тандалт судалгаанд хамрагдсан газрын харьяа эрүүл мэндийн байгууллага лабораторийн шинжилгээний дүнг хүргүүлнэ.
- 5.3. Асуумж судалгааны дүнд үндэслэн тухайн зоонозын халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах, дадал хандлагыг өөрчлөхөд чиглэсэн мэдээлэл, сургалт сурталчилгааг зохион байгуулах, хариу арга хэмжээг төлөвлөхөд ашиглах талаарх зөвлөмж боловсруулан, орон нутгийн ЭМБ, шийдвэр гаргагчдад хүргүүлнэ.

Төвийн захирлын 2016 оны
03 дүгээр сарын 10 өдрийн
А/14 дугаар тушаалын II хавсралт

ТАНДАЛТ СУДАЛГААНЫ АРГА, АРГАЧЛАЛ

Судалгааны арга, загвар:

Мэдээ баримт цуглуулахдаа тоон ба чанарын судалгааны аргыг ашиглана. Тоон судалгаагаар зоонозын өвчний тархалт, түүнд нөлөөлөх хүчин зүйлсийн түвшин, бүтэц, онцлогыг хэмжин тоогоор илэрхийлнэ. Чанарын судалгаагаар зоонозын өвчний учир шалтгаан, гарал үүсэл, шийдвэрлэх арга замыг олон хүчин зүйлийн уялдаа холбоонд нь судална.

Тоон судалгаа буюу нэг агшны судалгаа (*cross-sectional studies*) нь тухайн хүнд судалж буй зоонозын өвчин байгаа эсэх, тэрээр судалж буй хүчин зүйлд өртсөн эсэхийг цаг хугацааны хувьд нэг агшинд тодруулна. Энэ судалгаагаар тодорхой хугацаанд хүн амын дунд тархсан зоонозын өвчлөлийн байдал, өвчинд нөлөөлөх хүчин зүйл, хүн амын мэдлэг, дадал, хандлагыг тогтооно. Асуумжийн аргаар аливаа үзэгдэл юмс, шалтгаан үр дагаврын үнэлэлт дүгнэлт авах, мэдээ, мэдээлэл цуглуулахад илүү тохиромжтой бөгөөд тухайн хүнээс хүссэн мэдээллээ бүрэн хэмжээгээр цуглуулах бололцоотой.

Чанарын судалгааг ярилцлагын аргаар явуулна. Ярилцлагыг бүлгийн болон ганцаарчилсан байдлаар зохион байгуулж тухайн сэдвээрээ шууд ярилцаж өргөн мэдээллийг авна. Ганцаарчилсан ярилцлагыг уг асуудлыг сайн мэдэх, ихээхэн мэдээлэл авч болох хүмүүсийг сонгон хүн нэг бүртэй ганцаарчилан уулзаж ярилцана. Хэсэг бүлэг хүмүүстэй нэг зэрэг ярилцаж тодорхой нэг асуудлаар тэдгээр хүмүүсийн дотор зонхилж байгаа бодол санааг судлах зорилгоор бүлгийн ярилцлага хийнэ. Бүлгийн ярилцлагыг дараах хэлбэрээр хийж болно.

Фокус бүлгийн ярилцлагыг 6-8 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр тодорхой асуудлыг тодруулах зорилгоор тухайн асуудалтай холбоо бүхий хүмүүсийг хамруулан чиглүүлэгчийн удирдлага дор ярилцлага хийнэ. Чиглүүлэгч нь ярилцлагыг идэвхжүүлэх, оролцогчдын санаа бодлыг сэдвийн хүрээнд тодруулан нэг ярилцлагыг 30 минутаас 1.5 цагт багтаан явуулна.

Номинал бүлгийн ярилцлагыг 8-12 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр тодорхой асуудлыг шийдвэрлэх зорилгоор тухайн асуудлаар мэргэжсэн хүмүүсийн оролцоотойгоор тодорхой шийдвэр гарган шийдэлд хүрэх зорилгоор явуулна.

Номинал бүлгийн ярилцлагыг 8-12 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр тодорхой асуудлыг шийдвэрлэх зорилгоор тухайн асуудлаар мэргэжсэн хүмүүсийн оролцоотойгоор тодорхой шийдвэр гарган шийдэлд хүрэх зорилгоор явуулна.

Дельфи бүлгийн ярилцлагаар ихэвчлэн 10-30 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр тодорхой асуудлаар мэргэжсэн хүмүүсийн санаа бодлыг бэлтгэсэн тодорхой асуумжаар зайнаас цуглуулах байдлаар зохион байгуулж болно.

Судалгаанд хамрагдах газар нутаг, хүн амыг сонгох:

Судалгаанд хамрагдах газарзүйн бүс, өвчнөөс хамааран хүн ам ихээр төвлөрсөн, хүн амын дунд эрсдэл үүсэж болох газар нутгийг сонгон явуулна. Тухайн газар нутагт тандах гэж буй өвчний мал, амьтны өвчлөл бүртгэгдсэн, жил бүр байгалийн голомтын тандалт судалгаагаар зоонозын халдварт өвчний үүсгэгч болон эерэг сорьц илэрч, голомт идэвхтэй байгаа нь тогтоогдсон, хил залгаа орших нутагт тухайн судлах гэж буй халдварын байгалийн голомт тэмдэглэгдсэн зэрэгт үндэслэн хүн амын тандалт судалгаа хийх газар нутгийг сонгоно. Голомт тогтоогдоогүй боловч экологи, биологийн нөхцөл бүхий бүс нутгийг хамруулж болно.

Давтамж

Түүврийн ямар загвартай байна түүндээ нийцүүлэн түүврээ сонгоно. Түүвэр хүн амыг сонгохдоо энгийн санамсаргүй түүврийн аргаар судалгаанд хамруулна. Тухайн аймаг, сум, багийн хүн ам нь судалгааны зорилтот бүлэг байна. Зорилтот бүлгээс тархвар судлалын холбогдол агуулсан, илүү эрсдэлтэй байж болох хүнийг судалгаанд сонгон хамруулна. Судалгааны түүвэр хүн ам нь судалгааны төгсгөлд зорилтот бүлгийн хүн амыг төлөөлж чадахуйц байх ёстой. Статистикийн хувьд үнэн магадлал бүхий үр дүнг гаргахын тулд судалгааны түүвэр хүн амын хэмжээг тогтоохдоо орон нутгийн байгалийн голомтын онцлог, өсгөвөр илрэлт, хүн амын тоо зэрэгт үндэслэн компьютерийн Epi info програмыг ашиглан гаргана. Байгаа мэдээлэл, санхүүгийн бололцоо, зохион байгуулалтын асуудлуудыг харгалзан судалгааны зорилтот бүлгийн хүн амыг төлөөлж чадахуйц тоотой байхаар сонгоно. Сум, багийн хүн амыг хамруулах бол түүврийн хувь 10-30, аймаг болон улсын хэмжээнд түүврийн хувь нь нэгээс багагүй байна. Түүврийн хэмжээ 30-с бага бол бага түүвэр болно. Түүврийн хэмжээ хэт бага, түүвэр судалгааны санамсаргүй байх зарчмыг зөрчвөл түүвэрлэлтийн алдаа гарч болох тул анхаарах хэрэгтэй.

Асуумжийг боловсруулах:

Асуумж судалгаа нь судалгаанд оролцогчийн хүн ам зүйн зарим үзүүлэлттэй холбоотой, халдварт өвчнөөс сэргийлэх талаарх мэдлэг, дадал хандлага, эрсдэл тогтоох асуулт бүхий үндсэн 3 бүтэцтэй байна.

Ач холбогдолтой, үр дүнтэй судалгаа хийхийн тулд асуумж боловсруулахдаа асар их зүтгэл анхаарал цаг хугацаа зарцуулах хэрэгтэй. Асуумж нь судалгааны зорилго, судлах асуудалтай холбоо бүхий хувьсууруудыг судалгаанд оролцогчдын онцлогт тохируулан оновчтойгоор илэрхийлсэн асуулт, хариулт бүхий хуудас байна. Асуумж нь товчхон оновчтой байх шаардлагатай. Асуулт тавих хоёр үндсэн хэлбэр байдаг.

- Нээлттэй асуултууд: Энэ хэлбэрийн асуулт нь хариулах олон хувилбарыг хариулагчид олгодог. Чөлөөтэй хариулах боломжтой, хариулагчийн өөрийн үгээр илэрхийлэгддэг, нэгээс олон хариулттай байж болдог, тухайн асуудлаарх оролцогчийн ойлголтыг бүрэн илэрхийлсэн байна. Ийм асуултууд нь зохиоход хялбар байдаг ч кодлох боловсруулалт хийхэд хүндрэлтэй байдаг.
- Бодит асуултууд: энэ хэлбэрийн асуултуудад тэмдэглэх хуудас (*checklists*), олон сонголттой асуултууд болон “үнэн/худал” гэсэн загварын асуултууд орно. Хариултын хувилбарууд нь асуулттайгаа тохирсон байж болох бүх хариултуудыг багтаасан байхад анхаарах хэрэгтэй. Энэ төрлийн асуултыг бөглөх хариултуудыг кодлох боловсруулалт хийхэд хялбар цаг бага зарцуулдаг.

Асуумж авах хугацаа нь 30 минутаас ихгүй байх нь тохиромжтой. Асуумжийн хуудсыг доорх дарааллаар бичдэг. Танилцуулга: Энд судалгааны агуулга, зорилготой холбоотойгоор асуулга явуулж буй шалтгаан ба зорилгыг товч, ойлгомжтойгоор илэрхийлсэн байна. Мөн судалгаа явуулж буй байгууллагын нэр, хариулагч хүний нэр, ярилцлага хийх хугацааг бичнэ. Асуумжаа тааламжтай асуулт ба мэдээгээр эхлэн, асуулт нь энгийнээс нарийн руу чиглэсэн, хоорондоо уялдаа холбоотой, стандарт загварыг ашигласан, ойлгомжтой, оновчтой үг хэллэг ашигласан байна. Асуумж боловсруулсны дараа өмнөх сорил (*pre-testing*) авч шаардлагатай бол шинэчлэн өөрчлөнө.

ЗООНОЗЫН ӨВЧНИЙ ТАНДАЛТЫН АСУУМЖ СУДАЛГААНЫ ХУУДСЫН АГУУЛГА

Чиглэл	Асуулт	Хариулт	Үнэлгээ
<i>Судалгаанд хамрагдагчийн шинж байдал</i>			
Ерөнхий мэдээлэл:	Овог нэр, нас, хүйс, боловсрол, ажил эрхлэлт, мэргэжил	Ерөнхий мэдээллийг мэдлэг хандлага, халдварлах эрсдэлтэй харьцуулан, холбоо хамаарлыг тогтоож, статистикийн үнэн зөв магадлалыг тооцно.	
<i>Судалгаанд оролцогчийн мэдлэгийн түвшин:</i>			
Өвчний мэдээлэл	Өвчний тухай, эх уурхай, дамжих зам, ертөмхий бие, шинж тэмдэг, голомтын мэдээлэл	Тийм/Үгүй	Зөв хариултууд нийлээд 100 оноо байна.
Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	Урьдчлан сэргийлэх аргууд, өөргийгөө хэрхэн хамгаалах аргууд, үхсэн амьтантай тааралдах үед авах арга хэмжээ,	Сонголттой, олон хариулттай	
<i>Хандлагыг тогтоох:</i>			
Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл авдаг эх сурвалжууд	Сонголттой, олон хариулттай	Буруу хандлагыг тогтооно.
Урьдчилан сэргийлэх дадал, хандлагууд	Вакцин, хоол хүнсний хэрэглээ, эмнэлэгт хандалт, мал, амьтанд уруулж, ноцуулах, үе хөлтөн шавжинд хазуулсан тохиолдолд авах арга хэмжээ, эдгээрээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнүүд (хамгаалах өмсгөлийн хэрэглээ, мал, амьтнаа вакцинжуулах)	Сонголттой, олон хариулттай	
<i>Эрсдлийг үнэлэх</i>			
Судалгаанд оролцогчийн эрсдэл	Хэр удаан амьдарч буй, мал, амьтан тэжээдэг эсэх, ой мод, өвс ихтэй газраар явдаг эсэх, шумуул хачиг, бусад шавжинд хазуулдаг эсэх, зэрлэг мэрэгч амьтантай харьцдаг эсэх, агнадаг эсэх, тарваганы мах хэрэглэдэг эсэх, эрүүл мэндийн тусламж авах хугацаа, байршил	Сонголттой, олон хариулттай	Эрсдэлийг тодорхойлно
Эрсдэлт өртөх шалтгаанууд	Ой мод, өвс ихтэй газраар явах зорилго, эрсдэлд өртсөн газар, хугацаа, давтамж, эрсдэлд өртсөний дараах илрэх шинжүүд	Сонголттой, олон хариулттай	

ТАНДАЛТЫН АСУУМЖ СУДАЛГААНЫ ХУУДАСНЫ ЗАГВАР

Нэг. Ерөнхий мэдээлэл:

Судлаач өөрөө бөглөнө.
Судлаачийн нэр..... Судалгаа хийсэн.....он.....сар.....өдөр:
Судалгаа хийсэн:аймаг, хот.....сум, дүүрэг.....газрын нэр, байр
<u>Судалгаанд оролцогчийн мэдээлэл:</u> Оролцогчийн нэр..... Нас: ☐ ☐ ☐ Хүйс: ☐ Эмэгтэй ☐ Эрэгтэй Оролцогчийн гэрийн хаяг:..... Оролцогчийн боловсрол: ☐ Боловсролгүй ☐ Бага (1-3 анги) ☐ Дунд (4-9 анги) ☐ Бүрэн дунд (10-12 анги) ☐ Мэргэжил, техникийн ☐ Дээд Эрхэлдэг ажил:.....
<u>Ийлдсийн мэдээлэл:</u> Ийлдэс өгсөн эсэх: ☐ Тийм ☐ Үгүй Хэрэв тийм бол: Ийлдсийн дугаар Оролцогчийн регистрийн дугаар..... Оролцогчийн утасны дугаар.....

ХАЧИГТ ХАЛДВАРЫН МЭДЛЭГ, ХАНДЛАГА, ЭРСДЛИЙН АСУУМЖИЙН ЗАГВАР

Асуулт	Хариултын хувилбар
<i>Судалгаанд оролцогчийн мэдлэгийн түвшинг тогтоох:</i>	
Хачгаар дамжих өвчний талаар сонссон уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Хачгаар дамжих өвчинг хэрхэн хүнд халддаг вэ?	☐ Хачигнаас ☐ Агаараас ☐ Малаас ☐ Хүнээс ☐ Сүүнээс ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Танай бодлоор ямар хачиг өвчин дамжуулдаг вэ?	☐ Ойн хачиг ☐ Бэлчээрийн хачиг ☐ Загийн шар хачиг ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад
Танай нутагт хачиг хаана их тархалттай байдаг вэ?	☐ Ой модтой газар ☐ Өвс ихтэй газарт ☐ Заг их ургасан газарт ☐ Бэлчээрт ☐ Малд ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Хачигт халдвараас хэрхэн сэргийлэх вэ?	☐ Хачигт хазуулахгүй байх ☐ Вакцинд хамрагдах ☐ Сүүг буцалгаж хэрэглэх ☐ Хачиг дайжуулагч хэрэглэх ☐ Малтай хамгаалах хэрэгсэлтэй харьцах ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Хачгаар дамжих халдварт өвчний талаарх мэдээллийг ямар эх сурвалжаас авдаг вэ?	☐ Телевиз ☐ Радио

	☐ Сонин ☐ Эмч, эмнэлгийн ажилтнаас ☐ Интернэтээс ☐ Найз, нөхдөөс ☐ Дам ярианаас ☐ Мэдээлэл авдаггүй ☐ Бусад.....
<i>Судалгаанд оролцогчийн дадал, хандлагыг тогтоох:</i>	
Малд болон ойд явахдаа биедээ хачиг шалгадаг уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Тийм бол хэзээ	☐ Ойд явж байхдаа ☐ Ойгоос гэртээ ирсэний дараа ☐ Өвс ихтэй газраар явахдаа ☐ Малд явж байхдаа ☐ Гэртээ ирсэний дараа
Хачигт хазуулсан тохиолдолд хачигаа хэрхэн яаж зайлуулдаг вэ?	☐ Шууд татаж, сугалж аваад хаях ☐ Хошууг ганхуулан аваад хаях ☐ Саванд хийгээд шинжлүүлэхээр өгөх ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Хачигт энцефалитын дархлаажуулалтад хамрагдсан эсэх	☐ Тийм ☐ Үгүй
Хэрв тийм бол	☐ I тун онсар.....өдөр ☐ II тун..... он.....сар.....өдөр ☐ III тун..... он.....сар.....өдөр
<i>Эрсдлийг тогтоох:</i>	
Та хачигт хазуулсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Хэрэв тийм бол хаана явж байгаад хазуулсан бэ?	☐ Ойд ☐ Өвс ихтэй газар ☐ Бэлчээрт ☐ Бусад.....
Ямар зорилгоор болон ямар нөхцөлд хазуулсан бэ?	☐ Малд ☐ Жимс, ургамал түүх,

	☐ Түлээ мод бэлтгэх ☐ Хадланд ☐ Мал хариулах ☐ Малын үс, ноос, ноолууртай харьцах ☐ Аялалаар ☐ Бусад.....
Хэдэн удаа хазуулсан бэ?	☐ 1 удаа ☐ 2-3 удаа ☐ Олон удаа
Хэдийд хазуулсан бэ?	☐ Энэ жил ☐ Жилийн өмнө ☐ Хэдэн жилийн өмнө
Хачигт хазуулсаны дараа ямар нэг зовиур илэрч байсан уу?	☐ Халуурах ☐ Толгой өвдөх ☐ Хэсэг газарт улайж үрэвсэх ☐ Бүх биеэр цэгчилсэн тууралт гарах ☐ Том цагирган тууралт гарах ☐ Дагз хөшиж өвдөх ☐ Бусад
Дээрх зовиураас болж эмчид хандаж байсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй

ТАРВАГАН ТАХАЛ ӨВЧНИЙ МЭДЛЭГ, ХАНДЛАГА,
ЭРСДЛИЙН АСУУМЖИЙН ЗАГВАР

Асуулт	Хариултын хувилбар
<i>Судалгаанд оролцогчийн мэдлэгийн түвшинг тогтоох:</i>	
Танай нутаг тарваган тахлын байгалийн голомттой юу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Ямар амьтад тарваган тахал өвчнийг хүнд дамжуулдаг вэ?	☐ Тарвага ☐ Жижиг мэрэгчид (Зурам, огдой, үлийн цагаан г.м) ☐ Хулгана, харх ☐ Тэмээ ☐ Бүүрэг ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Хүн ямар замаар халдвар авдаг вэ?	☐ Үхсэн тарвага зурамнаас ☐ Тарваганы бөөс, бүүрэгнээс ☐ Тарваганы мах, арьс түүхий эдээс ☐ Халдвар авсан хүнээс ☐ Бүгд зөв ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад замаар.....
Тарваган тахлаар хүн өвчилбөл ямар шинж тэмдэг илэрдгийг мэдэх үү?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Хэрэв тийм бол	☐ Өндөр халуурна, ☐ Толгой өвдөнө, ☐ Булчирхай цочино ☐ Цээжээр өвдөж, цустай цэр гарна ☐ Гүйлгэж, бөөлжинө ☐ Хоолой өвдөнө ☐ Бусад.....
Тарвага агнахыг хориглосон тухай хуулийг мэддэг үү?	☐ Тийм ☐ Хуулийн хугацаа дууссан

	☐ Үгүй
Тарваган тахал өвчнөөс та яаж урьдчилан сэргийлэх вэ ?	☐ Тарвага агнагүй байх ☐ Үхсэн тарвага, зурамтай харьцахгүй байх ☐ Тарвага болон тарваганы түүхий эдтэй харьцахдаа хамгаалах өмсгөл хэрэглэх ☐ Дархлаажуулалтанд хамрагдах ☐ Тарваганы махыг болгож хэрэглэх ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад
Тарваган тахал өвчний талаарх мэдээллийг ямар эх сурвалжаас авдаг вэ?	☐ Телевиз ☐ Радио ☐ Сонин ☐ Эмч, эмнэлгийн ажилтанаас ☐ Интернэтээс ☐ Найз, нөхдөөс ☐ Дам ярианаас ☐ Мэдээлэл авдаггүй ☐ Бусад.....
<i>Судалгаанд оролцогчийн дадал, хандлагыг тогтоох:</i>	
Та үхсэн тарвага, зурамтай тааралдвал ямар арга хэмжээ авах вэ?	☐ Хэрэглээнд ашиглана ☐ Тарвага, зурмыг авч яаж үхсэнийг нь тодруулна ☐ Хүрэхгүйгээр малын эмч болон нутгийн захиргаанд яаралтай мэдээлэх ☐ Мэдэхгүй
Эмчилгээний зориулалтаар тарваганы эд эрхтэнийг түүхийгээр нь хэрэглэдэг үү?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Танайх эмнэлгийн байгууллагад 24 цагийн дотор хандах боломжтой юу?	☐ Тийм ☐ Үгүй

Эрсдлийг тогтоох:	
Та ан хийдэг үү?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Тийм бол ямар ан агнадаг вэ?	☐ Том араатан амьтад ☐ Шувуу ☐ Туулай хэлбэртэн ☐ Тарвага ☐ Жижиг мэрэгчид (Зурам, огдой, үлийн цагаан г.м) ☐ Бусад.....
Тийм бол ямар аргаар агнадаг вэ?	☐ Буугаар ☐ Хавх, урхиар ☐ Нохойгоор бариулах ☐ Бусад.....
Та ангын махаа өвчих зэргээр мах, түүхий эдтэй харьцдаг уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Тийм бол хамгаалах хувцас хэрэглэдэг үү?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Та тарваган тахлын эсрэг дархлаажуулалтад хамрагдсан эсэх	☐ Тийм ☐ Үгүй
Хэрв тийм бол	☐ I тун онсар.....өдөр ☐ II тун..... он.....сар.....өдөр ☐ III тун..... он.....сар.....өдөр

БООМ ӨВЧНИЙ МЭДЛЭГ, ХАНДЛАГА, ЭРСДЛИЙН АСУУМЖИЙН ЗАГВАР

Асуулт	Хариултын хувилбар
<i>Судалгаанд оролцогчийн мэдлэгийн түвшинг тогтоох:</i>	
Танай нутагт боомоор хүн өвдөж байсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй ☐ Мэдэхгүй
Боомоор ямар амьтад өвчилдөг вэ?	☐ 5 хошуу мал ☐ Гахай ☐ Нохой ☐ Зэрлэг амьтад (чоно, үнэг, хярс, зээр, гөрөөс) ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Хүн ямар замаар халдвар авдаг вэ?	☐ Өвчтэй хүнээс ☐ Өвчилсөн малын түүхий эдтэй харьцах үед ☐ Малын хашаа хороо, өтөг бууц цэвэрлэх ☐ Шавжинд хазуулах ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Боом өвчнөөр хүн өвчилбөл ямар шинж тэмдэг илэрдгийг мэдэх үү?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Хэрэв тийм бол	☐ Толгой өвдөж, өндөр халуурна ☐ Хатиг гарч, цэврүү үүсч, хар тав тогтох ☐ Ханиалгана, цээжээр өвдөнө ☐ Бусад.....
Боом өвчнөөс та яаж урьдчилан сэргийлэх вэ ?	☐ Вакцин хийлгэх ☐ Малаа вакцинжуулах ☐ Малын хашаа хороо, өтөг бууцтай харьцахд хувийн хамгаалах хэрэгсэл өмсөх ☐ Өвчтэй малаа малын эмчид үзүүлнэ ☐ Гараа тогтмол угаах ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад
Боом өвчний талаарх мэдээллийг ямар эх сурвалжаас авдаг вэ?	☐ Телевиз ☐ Радио ☐ Сонин ☐ Эмч, эмнэлгийн ажилтнаас ☐ Интернэтээс ☐ Найз, нөхдөөс

	☐ Дам ярианаас ☐ Мэдээлэл авдаггүй ☐ Бусад.....
<i>Судалгаанд оролцогчийн мэдлэг дадал, хандлагыг тогтоох:</i>	
Шалтгаан тодорхойгүйгээр үхсэн мал, түүхий эдтэй харьцдаг уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Хэрв тийм бол хамгаалах өмсгөл өмсдөг үү?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Шалтгаан тодорхойгүйгээр мал үхвэл та ямар арга хэмжээ авах вэ?	☐ Хэрэглээнд ашиглана ☐ Бусад худалддаг ☐ Үхсэн тохиолодолд мал эмнэлэгт хэлж, булж устгуулддаг ☐ Өөрсдөө булж устгадаг ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Та боомын дархлаажуулалтанд хамрагдаж байсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй Тийм бол хэзээон.....сар.....өдөр
Та боомын сэжигтэй байдлаар өвдвөл ямар арга хэмжээ авах вэ?	☐ Эмч дуудаж үзүүлнэ ☐ Гэрээр эм хэрэглэх ☐ Эмнэлэгт очиж үзүүлнэ ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
<i>Эрсдлийг тогтоох:</i>	
Танай нутаг боомоор мал өвдөж байсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Малаа боомын вакцинд хамруулдаг уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Та мал гаргах, малын мах эвддэг үү?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Тийм бол энэ үед гараа эсгэх тохиолдол байдаг уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Гараа эсгэсний дараа тэр хэсэгт дараах шинжүүд илэрч байсан уу?	☐ Хавдах ☐ Улайж үрэвсэх ☐ Хатигших ☐ Цэврүүтэж, хар тав тогтох ☐ Бусад.....
Энэ үед ямар арга хэмжээ авсан бэ?	☐ Эмч дуудаж үзүүлэх ☐ Гэрээр эм хэрэглэх ☐ Эмнэлэгт очиж үзүүлэх ☐ Бусад.....

ГАЛЗУУ ӨВЧНИЙ МЭДЛЭГ, ХАНДЛАГА, ЭРСДЛИЙН АСУУМЖИЙН ЗАГВАР

Асуулт	Хариултын хувилбар
<i>Судалгаанд оролцогчийн мэдлэгийн түвшинг тогтоох:</i>	
Галзуу өвчнөөр ямар амьтад өвчилдөг вэ?	☐ Чоно, үнэг, хярс ☐ Сарьсан багваахай ☐ 5 хошуу мал ☐ Нохой ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Хүн ямар замаар халдвар авдаг вэ?	☐ Галзуугаар өвчилсөн мал, амьтанд шүлсдүүлж, уруулж, ноцуулсан үед ☐ Галзуугаар өвчилсөн мал, амьтантай харьцсан үед ☐ Нохойд уруулж, ноцуулах үед ☐ Галзуу өвчнөөр өвчилсөн хүнээс ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Галзуу өвчнөөс та яаж урьдчилан сэргийлэх вэ ?	☐ Яаралтай эмнэлэгт хандаж, вакцин тариулна ☐ Эмчилгээ хийлгэх ☐ Урсан мал, амьтныг мал эмнэлгийн байгууллагаар устгуулна ☐ Бусад мал, амьтныг вакцинжуулна ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад
Галзуу өвчний талаарх мэдээллийг ямар эх сурвалжаас авдаг вэ?	☐ Телевиз ☐ Радио ☐ Сонин ☐ Эмч, эмнэлгийн ажилтнаас ☐ Интернэтээс ☐ Найз, нөхдөөс ☐ Дам ярианаас ☐ Мэдээлэл авдаггүй ☐ Бусад.....
<i>Судалгаанд оролцогчийн дадал, хандлагыг тогтоох:</i>	
Та мал амьтанд уруулж, ноцуулсан үед ямар арга хэмжээ авдаг вэ?	☐ Яаралтай эмнэлэгт хандаж, вакцин тариулна ☐ Ямар ч арга хэмжээ авдаггүй ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....

Та өмнө нь галзуугийн вакцин хийлгэж байсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Тийм бол бүрэн тунд хамрагдсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Галзуугаар мал, амьтан өвчилсөн тохиолдолд та ямар арга хэмжээ авах вэ?	☐ Өөрөө алж, устгана ☐ Мал эмнэлэг болон нутгийн захиргаанд мэдэгдэнэ ☐ Бусад малаа вакцинжуулна ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
<i>Эрсдлийг тогтоох:</i>	
Танай нутаг галзуугар мал, амьтан өвчилж байсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Хэрэв тийм бол ямар амьтан өвчилж байсан бэ?	☐ Нохой ☐ Чоно ☐ Үнэг ☐ Хярс ☐ 5 хошуу мал ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Та мал, амьтнаа галзуугийн вакцинд хамруулдаг уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Танай хотонд зэрлэг амьтан орж ирэх, ноцох тохиолдол гарч байсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Танай орон нутагт чоно, золбин нохойг зохион байгуулалттай устгадаг уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй ☐ Мэдэхгүй
Та эрүүл мэндийн байгууллагад 24 цагийн дотор хандах боломжтой юу?	☐ Тийм ☐ Үгүй

ШУМУУЛААР ДАМЖИХ ХАЛДВАРЫН МЭДЛЭГ, ЭРСДЛИЙН АСУУМЖИЙН ЗАГВАР

Асуулт	Хариултын хувилбар
<i>Судалгаанд оролцогчийн мэдлэгийн түвшинг тогтоох:</i>	
Шумуулаар дамжих халдварын талаар сонссон уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Танай нутагт шумуул хаана их тархалттай байдаг вэ?	☐ Ой модтой газар ☐ Өвс ихтэй газарт ☐ Усны ойр орчим ☐ Ногооны талбайд ☐ Малын ойролцоо ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Шумуулаар дамжих халдвараас хэрхэн сэргийлэх вэ?	☐ Хамгаалдаггүй ☐ Дайжуулагч тос, шүршигч хэрэглэдэг ☐ Утаа тавьдаг ☐ Битүү хувцас өмсдөг ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Шумуулаар дамжих халдварын талаарх мэдээллийг ямар эх сурвалжаас авдаг вэ?	☐ Телевиз ☐ Радио ☐ Сонин ☐ Эмч, эмнэлгийн ажилтанаас ☐ Интернэтээс ☐ Найз, нөхдөөс ☐ Дам ярианаас ☐ Мэдээлэл авдаггүй ☐ Бусад.....
<i>Эрсдлийг тогтоох:</i>	
Та шумуулд хазуулдаг уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Хэрэв тийм	☐ Байнга ☐ Хааяа

	☐ Ганц нэг удаа
Хэрэв тийм бол хаана явж байгаад хазуулсан бэ?	☐ Гэртээ ☐ Ажил дээрээ ☐ Мал, амьтны ойролцоо ☐ Цэцэрлэгт хүрээлэнд ☐ Жимс, ногооны талбай дээр ☐ Гол, нуур, цөөрмийн орчим ☐ Муу усны нүх, тогтоол усны орчим ☐ Ус хадгалах савны орчим ☐ Бусад.....
Шумуулд хазуулсаны дараа ямар нэг зовиур илэрч байсан уу?	☐ Улайх ☐ Хавдах ☐ Өвдөх ☐ Загатнах ☐ Шархалж , үрэвсэх ☐ Булчирхай цочих ☐ Халуурах ☐ Толгой өвдөх ☐ Бүх биеэр цэгчилсэн тууралт гарах ☐ Бусад.....
Дээрх зовууриас болж эмчид хандаж байсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй

**ГАХАЙ ШУВУУГААР ДАМЖИХ ХАЛДВАР МЭДЛЭГ,
ЭРСДЛИЙН АСУУМЖИЙН ЗАГВАР**

ААН-ын мэдээлэл:

Судлаач өөрөө бөглөнө.	
Судалгаа хийж буй аж ахуйн нэгжийн нэр.....	
ААН-ын төрөл	☐ Шувууны ☐ Гахайн ☐ Бусад
ААН-ын зориулалт	☐ Өрхийн ☐ Худалдааны ☐ Бусад
ААН-ын амьтнытоо..... төрөл	
ААН ажилчдынтоо	
Үйл ажиллагаа эрхэлж буйжил	
ААН-ын амьтдад хийсэн вакцины нэрдавтамж.....	

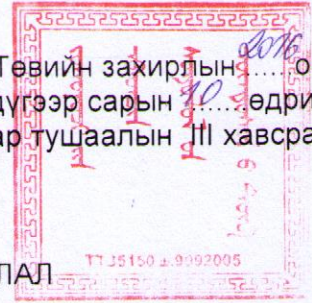
Ажилчдаас авах асуумж:

Асуулт	Хариултын хувилбар
<i>Судалгаанд оролцогчийн мэдлэгийн түвшинг тогтоох:</i>	
Гахай шувуугаар дамжих өвчний талаар сонссон уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Гахай, шувууны дунд ямар өвчлөл гардаг вэ?	☐ Томуу ☐ Мязан ☐ Цусан халдвар ☐ Бусад.....
Гахай шувуугаар дамжих халдварын талаарх мэдээллийг ямар эх сурвалжаас авдаг вэ?	☐ Телевиз ☐ Радио ☐ Сонин ☐ Малын эмч, эмнэлгийн ажилтнаас ☐ Интернэтээс ☐ Найз, нөхдөөс ☐ Мал эмнэлэг

	☐ Удирдлагаас ☐ Мэдээлэл авдаггүй ☐ Бусад.....
<i>Судалгаанд оролцогчийн дадал, хандлагыг тогтоох:</i>	
ААН-д халдвагүйтгэл хийдэг үү?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Тийм бол хэр давтамжтай	☐ Өдөр бүр ☐ 7 хоногт 1-2 удаа ☐ Сард нэг удаа ☐ Улирал тутамд ☐ Жилд нэг удаа ☐ Бусад.....
Ямар бодис хэрэглэдэг вэ?	☐ Бичнэ үү.....
Та амьтантай харьцахдаа хамгаалах өмсгөл хэрэглэдэг үү?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Та амьтантай харьцахдаа ямар төрлийн хамгаалах өмсгөл хэрэглэдэг вэ ?	☐ Комбинзон иж бүрдэл ☐ Бээлий ☐ Амны хаалт ☐ Усны гутал ☐ Бусад..... ☐ Хэрэглэдэггүй
Та гараа хэзээ угаадаг вэ?	☐ Малтай харьцсаны дараа ☐ Малтай харьцахын өмнө ☐ Хоол идэхийн өмнө ☐ Бусад..... ☐ Угаадаггүй
<i>Эрсдэл</i>	
Танай ААН-ын амьтдын дунд өвчлөл, шалтгаан тодорхойгүй үхэл гарч байсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй ☐ Мэдэхгүй
Энэ тохиолдолд малын эмч дуудаж үзүүлдэг үү?	☐ Тийм ☐ Үгүй

Хэрэв тийм бол ямар өвчлөл гарч байсан бэ?	Бичнэ үү.....
Үхсэн тохиолдолд хэрхэн устгадаг вэ?	☐ Хогын саванд хаядаг ☐ Булж устгадаг ☐ Шатааж устгадаг ☐ Мэдэхгүй ☐ Бусад.....
Та ажлаа хийж байгаад шалтгаангүйгээр ямар нэг зовиур илэрч байсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Хэрэв тийм бол	☐ Ханиах ☐ Бөөлжих ☐ Гүйлгэх ☐ Халуурах ☐ Толгой өвдөх ☐ Хоолой өвдөх ☐ Биеэр тууралт гарах ☐ Арьс шархалж үрэвсэх ☐ Булчин өвдөх ☐ Бусад.....
Дээрх зовиураас болж эмчид хандаж байсан уу?	☐ Тийм ☐ Үгүй
Энэ дараах шалтгаануудтай холбоотой байж болох уу?	☐ ААН-ээс шалтгаангүйгээр амьтан үхсний дараа ☐ ААН-д амьтдын дунд өвчлөл гарсны дараа ☐ Хамгаалалтын хувцас хэрэгсэлгүй ажилласнаас ☐ Амьтанд хазуулах, уруулах зэрэг бусад..... ☐ Өөрийн биеийн эсэргүүцэл суларснаас ☐ Хамт ажилладаг хүн өвдсөнөөс ☐ Ажилтай холбогдолгүй ☐ Бусад.....

Төвийн захирлын... оны
... дүгээр сарын ... өдрийн
дугаар тушаалын III хавсралт

ТАНДАЛТЫН ТАЙЛАН БИЧИХ ДАРААЛАЛ

1. Үндэслэл, орон нутгийн суурь мэдээлэл
2. Тандалт судалгааны аргачлал
3. Асуумж судалгааны боловсруулалтын дүн (Хамрагдсан хүн, нас хүйс, нийгэм, газар зүйн онцлог, мэдлэг, хандлагын түвшин)
4. Лабораторийн шинжилгээний дүн
5. Хүн амын дундах тухайн өвчний халдваржилтын хувь (нас, хүйсийн бүтэц, нийгэм, газар зүйн онцлог)
6. Дүгнэлт
7. Зөвлөмж
8. Эргэн мэдээлсэн байдал
9. Хавсралтаар (Батлагдсан удирдамж, зардлын тооцоо, асуумж судалгааны эх хувь, хүснэгтүүд, лабораторийн шинжилгээний дүн, боловсруулсан мэдээлэл файлаар)

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

- БГХӨЭСТ-ийн захирлын 1999 оны а/39 тоот тушаал “Тархвар судлалын шинжилгээний заавар”
- БГХӨСҮТ-ийн 2010 оны а/78 тоот тушаал “Байгалийн голомтот, шинэ сэргэн тархаж буй зарим халдварт өвчний хүн амын дундах тархвар зүйн тандалт судалгааны арга зүйн заавар”
- ЗӨСҮТ-ийн 2012 оны а/38 тоот “Зоонозын Халдварт өвчний тохиолдолд болон үйл явдалд суурилсан тандалтын түр журам”
- ЗӨСҮТ-ийн 2012 оны 2/128 дугаар тушаал “Хачгаар дамжих халдварт өвчний хяналт, сэргийлэлтийн удирдамж”
- Advocacy, communication and social mobilization for TB control: a guide to developing knowledge, attitude and practice surveys. WHO/HTM/STB/2008.46
- “Guidelines for measuring national HIV prevalence in population-based surveys” UNAIDS/WHO Working Group on Global HIV/AIDS and STI surveillance
- Knowledge, attitudes and practices for risk education: how to implement kap surveys, Fabienne Goutille for Handicap International, 2009